

Семінарське заняття №4

Тема: *Спілкування
та професійна діяльність*

ЛІТЕРАТУРА

ЛІТЕРАТУРА

- Варій М.Й. Загальна психологія: підручник для студентів ВНЗ / М.Й. Варій. – 3-є вид., випр. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
- Загальна психологія: навч. посібник для студентів ВНЗ / С.Д. Максименко, В.О. Зайчук, В.В. Клименко та ін.; за ред. С.Д.Максименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Вінниця: Нова книга, 2004.
- Загальна психологія: Підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огоднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005.
- Максименко С.Д. Загальна психологія. Навч. посібник / С.Д. Максименко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.
- Психологія: Підручник / Ю.Л.Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 3-є вид., стереотип. – К.: Либідь, 2001.

PSYCHOJOURNAL.RU ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОРТАЛ ПО ПСИХОЛОГИИ
[ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС] РЕЖИМ ДОСТУПУ ДО ДЖЕРЕЛА:
[HTTP://PSYCHOJOURNAL.RU](http://PSYCHOJOURNAL.RU)

Питання для обговорення:

1. Поняття про спілкування.
  2. Засоби спілкування в психічному розвитку людини. Вербальні та невербальні засоби спілкування, їх роль у діяльності вчителя.
  3. Фізіологічні механізми мовної діяльності.
  4. Основні функції спілкування: комунікативна; інтерактивна, перцептивна.
  5. Механізми пізнання людини людиною: ідентифікація; рефлексія; причинова інтерпретація.
  6. Класифікація видів спілкування.
  7. Ефективність та стилі спілкування.
  8. Умови, шляхи і прийоми розвитку мовлення та оволодіння навичками спілкування.
-

Завдання для самоконтролю:

1. Чи достатнім для характеристики спілкування є твердження: "Спілкування - це обмін інформацією між людьми"?

2. Чи завжди обмін інформацією є спілкуванням?

3. Чи можна обмін сигналами, що має місце у тварин, назвати спілкуванням?

4. Чи правомірно порівнювати рефлексію із дзеркалом?

5. Чи адекватно передає функцію невербального спілкування вислів "мова почуттів"?

6. Чи завжди упередженість у сприйманні людини людиною виникає на основі попередньо сформованих установок?

7. Чи завжди завершеність спілкування є необхідною умовою взаєморозуміння?

Проаналізуйте проблемні ситуації:

1. За яких умов обмін інформацією набуває характеру спілкування?
Які причини можуть стати перешкодою в цьому?
2. Спілкуючись між собою, співрозмовники іноді не можуть дійти спільної думки щодо предмета спілкування.
Визначіть імовірні причини, які можуть ускладнювати взаєморозуміння.
3. Важливим психологічним чинником ефективності спілкування є дотримання співрозмовниками тактовності, яка виявляється в задоволенні взаємних очікувань.
Чи є ця умова обов'язковою для будь-яких ситуацій спілкування?
4. Чи тотожні в психологічному та змістовному відношенні поняття "відсутність тактовності в спілкуванні" та "нетактовність"? Обґрунтуйте свою відповідь.
5. В яких випадках на етапі ідентифікації під час сприймання людини людиною формується адекватне уявлення про її психологічні риси та особливості?
Які вимоги має задовольняти цей процес?
6. Чим зумовлюються помилки, що можуть виникати в процесі пізнання людини людиною на етапі інтерпретації?

Розв'язування тестових завдань

1. Сторона спілкування, пов'язана із взаємним сприйманням:

- а) інтерактивна;
- б) перцептивна;
- в) комунікативна;
- г) вербальна.

2. Основний засіб спілкування – це:

- а) міміка;
- б) фізіогномічна маска;
- в) проксеміка;
- г) мовлення.

3. Проксеміка досліджує:

- а) зовнішній образ людини;
- б) дистанції в процесі спілкування;
- в) рівні спілкування;
- г) каузальну атрибуцію.

4. Розрізняють такі сторони спілкування:

- а) інтерактивну, комунікативну, тактильну;
- б) інтерактивну, перцептивну, невербальну;
- в) комунікативну, перцептивну, інтерактивну;
- г) комунікативну, вербальну, словесну.

5. Писемне мовлення – це:

- а) вид вербальної комунікації;
- б) вид невербальної комунікації;
- в) одночасно вид вербальної і невербальної комунікації;
- г) вид внутрішнього мовлення.

6. Елементарна одиниця спілкування характеризує:

- а) мікрорівень;
- б) макрорівень;
- в) мезарівень;
- г) мегарівень.

7. Зовнішній образ людини включає:

- а) фізіогномічну маску, жести, міміку;
- б) фізіогномічну маску, одяг, манери поведінки;
- в) жести, міміку, одяг;
- г) міміку, одяг, манери поведінки.

8. Міміка – це:

- а) динамічний вираз обличчя в даний момент спілкування;
- б) соціально відпрацьований рух, що передає психічний стан;
- в) фізіогномічна маска;
- г) вираз обличчя, який переважає.

9. Дистанції між учасниками спілкування:

- а) інтимна, особистісна, соціальна, публічна;
- б) інтимна, особистісна, тактильно-м'язова, емоційна;
- в) особистісна, соціальна, публічна, емоційна;
- г) інтимна, публічна, суспільна, соціальна.

10. Офіційні контакти характерні для:

- а) публічної дистанції спілкування;
- б) інтимної дистанції спілкування;
- в) особистісної дистанції спілкування;
- г) соціальної дистанції спілкування.

11. Види спілкування залежно від контингенту учасників:

- а) міжособистісне, особистісно-групове, безпосереднє;
- б) міжгрупове, особистісно-групове, завершене;
- в) безпосереднє, опосередковане, незавершене;
- г) міжособистісне, особистісно-групове, міжгрупове.

12. Вид спілкування, який веде або до зміцнення стосунків або до конфронтації,
– це:

- а) короткочасне спілкування;
- б) завершене спілкування;
- в) довготривале спілкування;
- г) опосередковане спілкування.

13. Засоби невербального спілкування:

- а) мова, постава, жести;
- б) жести, міміка, пантоміміка;
- в) мова, жести, писемне мовлення;
- г) листи, міміка, мовлення.

14. Мовлення – це:

- а) засіб спілкування між людьми;
- б) процес спілкування на одній із мов;
- в) система мовних засобів;
- г) розмова однієї людини з іншими людьми

15. Яке з поданих нижче визначень мови є найбільш правильним і повним:

- а) система слів, які щось означають і служать справі спілкування;
- б) набір звуків;
- в) засіб спілкування;
- г) форма передачі думок.

16. Функції мовлення:

- а) сигніфікативна, узагальнення, комунікативна;
- б) сигніфікативна, виразна, волевиявлення;
- в) узагальнення, інформаційна, виразна;
- г) комунікативна, означення, волевиявлення .

17. Мовні центри головного мозку:

- а) слуховий аналізатор, центр Брока, центр Верніке;
- б) центр Верніке, центр Брока, зоровий аналізатор;
- в) центр Верніке, центр Брока, руховий аналізатор;
- г) зоровий аналізатор, центр Брока, руховий аналізатор.

18. При порушенні функціонування центру Верніке наступає:

- а) сенсорна афазія;
- б) моторна афазія;
- в) втрата зору;
- г) абулія.

19. Види зовнішнього мовлення:

- а) усне, діалогічне;
- б) усне, писемне;
- в) писемне, монологічне;
- г) полілогічне, ситуативне.

20. Усне мовлення – це:

- а) послідовний виклад системи думок;
- б) спілкування з відсутнім співрозмовником;
- в) звучне мовлення, при безпосередньому спілкуванні з іншими людьми;
- г) безпосереднє спілкування з допомогою жестів.

21. Найпростіший вид мовлення:

- а) монолог;
- б) діалог;
- в) розповідь;
- г) виступ.

22. Писемне мовлення – це:

- а) розмова людини з самим собою;
- б) мовлення при безпосередньому контакті із співрозмовниками;
- в) спілкування за допомогою немовних засобів;
- г) особливий вид мовного процесу, що дає змогу спілкуватися з відсутнім співрозмовником.

23. Етапи розвитку писемного мовлення:

- а) ідеографічне, ієрогліфічне, алфabetичне;
- б) алфabetичне, ієрогліфічне, ідеографічне;
- в) алфabetичне, ієрогліфічне, ідеографічне;
- г) ідеографічне, алфabetичне, ієрогліфічне.

24. Мовлення подумки – це:

- а) усне;
- б) внутрішнє;
- в) монологічне;
- г) діалогічне.